

## VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/1998 vp

**Hallituksen esitys laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tuloverolain 114 §:n muuttamisesta**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Eduskunta on 21 päivänä huhtikuuta 1998 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 27/1998 vp laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tuloverolain 114 §:n muuttamisesta.

#### *Eduskunta-aloitteet*

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat eduskunta-aloitteet

— lakialoite 37/1997 vp (Irja Tulonen /kok ym.) laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta,

— toivomusaloite 38/1996 vp (Sakari Smeds /skl) yritysten poistojärjestelmän säilyttämisestä nykyisellään,

— toivomusaloite 44/1998 vp (Anu Vehviläinen /kesk) määräraikaisten veronhuojennuskokeilujen toteuttamisesta Itä-Suomessa.

#### *Jaostokäsittely*

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

#### *Asiantuntijat*

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ministeri Jouko Skinnari, lainsäädäntöneuvos Tarja Jääskeläinen ja finanssineuvos Immo Pohjola, valtiovarainministeriö

- ylitarkastaja Tuula Hakola, Verohallitus
- osastopäällikkö Antti Arola, Kansaneläkelaitos
- kirkkoneuvos Matti Halttunen, Kirkkohallitus
- erityisasiantuntija Hannele Taatila, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Antti Rantalainen, Kirjanpito-toimistojen liitto
- hallituksen jäsen Urpo Salo, Kirjanpito-toimistojen liitto
- verotyöryhmän jäsen Esko Tuominen, KHT-yhdistys
- lakiasiaintohtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto
- lainopillinen asiamies Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry
- johtaja Tero Honkavaara, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
- varatoimitusjohtaja Pauli K. Mattila, Keskus-kauppakamari
- osastopäällikkö Markku Innanen, Suomen Kuorma-autoliitto
- professori Edward Andersson
- professori Heikki Niskakangas
- professori Kari S. Tikka.

## HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

### *Hallituksen esitys*

Vuosia 1998 ja 1999 koskevan keskitetyn tulopoliittisen sopimuksen yhteydessä tehdyn periaatepäätöksen mukaisesti päätettiin toteuttaa eräitä tuloverotusta ja sairausvakuutusmaksuja koskevia alennuksia. Veronalennusten rahoittamiseksi päätettiin muun muassa alentaa käyttöomaisuuden poistoa.

Valtaosa elinkeinotoiminnassa käytettävän irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennetään verotuksessa ns. menojäännöspoistojärjestelmän mukaisesti. Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin sisältyy lisäksi eräiden käyttöomaisuushyödykkeiden, kuten ammattimaiseen liikenteeseen käytettävien autojen, hankintamenojen poistamista koskevia erityissäännöksiä. Myös taloudelliselta käyttöältään lyhytvaikutteisen käyttöomaisuuden hankintamenojen vähentämistä koskee erityinen poikkeussäännös. Käyttöomaisuuden hankintamenojen alaisuus ei sitä vastoin ole sellaisenaan peruste hankintamenojen vähentämiseen kertapoistona.

Hallitus ehdottaa, että elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia muutettaisiin siten, että irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä verovuonna tehtävän poiston enimmäismäärä alennetaan nykyisestä 30 prosentista 25 prosent-

tiin. Arvoltaan vähäisten käyttöomaisuushankintojen eli ns. pienhankintojen hankintameno saataisiin esityksen mukaan vähentää kokonaisuudessaan jo sinä verovuonna, jonka aikana käyttöomaisuus on otettu käyttöön.

Lakeja ehdotetaan sovellettaviksi ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

### *Lakialoite*

Lakialoitteeseen 37/1997 vp sisältyvän lakiehdotuksen mukaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:ään lisättäisiin uusi kohta, jonka mukaan vähennyskelpoisia menoja olisivat myös kaatopaikkojen jälkihoidosta aiheutuvat ympäristönhoito- ja jätteidenkäsittelymenot sekä niitä vastaavia menoja varten tehdyt varaukset.

### *Toivomusaloitteet*

Toivomusaloitteessa 38/1996 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus luopuisi suunnitelmistaan yritysten poistojärjestelmän muuttamiseksi.

Toivomusaloitteessa 44/1998 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus määrääikaisten veronhuojennuskokeilujen toteuttamisesta Itä-Suomessa.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Perustelut*

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä verovuonna tehtävän poiston enimmäismäärä alennetaan nykyisestä 30 prosentista 25 prosentiksi. Arvoltaan vähäisten käyttöomaisuuksien hankinnat eli ns. pienhankinnat saadaan kuitenkin vähentää kokonaisuudessaan jo käyttöönottovuonna.

Valiokunta toteaa, että pienhankintoja koskevalla säännöksellä voi käytännössä olla merkitystä vain lähinnä pienyrityksissä ja todella vähäarvoisten hankintojen osalta. Kotimikrojen kaltaiset tietokonehankinnat ja esimerkiksi käsi puhelinten hankinnat aiheuttavat valiokunnan mielestä turhia ongelmia kirjanpidossa ja käytännön verotuksessa ottaen huomioon em. hyödykkeiden entistäkin lyhyemmän käyttöiän teknologian kehittyessä. Valiokunnan mielestä hallituksen on syytä selvittää, miten menettelyä voidaan tältä osin yksinkertaistaa.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

**Päätösehdotus**

Valtiovarainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina,*

*että lakialoitteeseen 37/1997 vp sisältyvä lakiehdotus hylätään sekä*

*että toivomusalitteet 38/1996 vp ja 44/1998 vp hylätään.*

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Kari Rajamäki /sd  
jäs. Olavi Ala-Nissilä /kesk  
Ulla Anttila /vihr  
Pirjo-Riitta Antvuori /kok  
Timo Ihämäki /kok  
Bjarne Kallis /skl  
Timo Laaksonen /vas  
Markku Lehtosaari /kesk  
Håkan Malm /r  
Mats Nyby /sd  
Arja Ojala /sd

Jukka Roos /sd  
Kimmo Sasi /kok  
Oiva Savela /kok  
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd  
Jukka Vihriälä /kesk  
vjäs. Arto Lapiolahti /sd  
Pekka Leppänen /vas  
Markku Pohjola /sd  
Matti Saarinen /sd  
Kari Uotila /vas.

## VASTALAUSE

Hallitus on esittänyt irtaimen käyttöomaisuuden menojäännöksestä tehtävien poistojen alentamista 30 %:sta 25 %:iin. Myös ammattimaiseen liikenteeseen käytetyn auton enimmäispoisto olisi ensimmäisenä vuonna 25 %, kahtena seuraavana 20 % ja seuraavina 15 %. Enintään 5 000 markan suuruiset pienhankinnat saisi vähentää kertapoistona, yhteensä kuitenkin enintään 15 000 markkaa verovuotta kohden.

Poistokiristys olisi kielteinen uudistus niiden vaikutusten vuoksi, joita poistoleikkauksilla olisi yritysten investointitoimintaan. Yritysten kalustoinvestointien kehitys ei ole voimakkaan laman jälkeen vielä elpynyt keskimääräiselle tasolle. Poistouudistusta alunperin esittänyt valtiovarainministeriön varaus- ja poistotyöryhmä ehdotti myös, että kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenot tulisi verotuksessa vähentää taloudelliseen käyttöikänsä perustuvina suunnitelman mukaisina poistoina kuten kirjanpidossa. Poistoluokat olisivat jakautuneet alle 10 vuoden, 10—20 vuoden ja yli 20 vuoden poistojaksoihin. Nyt ehdotettu uudistus, joka liittyy tulopoliittisen sopimuksen vero- ja sairausvakuutusmaksu- alennusten rahoittamiskäytöksiin, ei kuitenkaan huomioisi investointien taloudellisia pitoaikoja.

Kalusto, johon liittyy ongelmia 25 %:n poistossäännöllä, on luonteeltaan sellaista, jossa kuluminen, laitteisto-, tekninen tai muu kehitys on niin nopeaa, että poistossäännökset jäävät jälkeen todellisesta arvonalenemisesta. Tällaista kalustoa ovat mm.:

1. Tietokoneet ja muut tietojenkäsittelyyn liittyvät laitteet, joita ei poisteta alle 3 vuoden säännöksen puitteissa.

2. Toimisto- ja muu kuin tiedonvälityskalusto.

3. Kuljetusvälineet, joita käytetään yksinomaan liiketoiminnan tarkoitukseen.

4. Muu käytettynä hankittu käyttöomaisuus, jonka ikä jo hankintahetkellä ylittää 3 vuotta.

Ensimmäiseen lakiehdotukseen tulee mielestämme näiden osalta lisätä säännös, jonka mukaan niihin sovelletaan 30 %:n menojäännöspoistoa, ellei ole ilmeistä, että niiden taloudellinen käyttöaika ylittää 10 vuotta. Myös ammatti-

maiseen liikenteeseen käytettyjen autojen enimmäispoistot tulisi säilyttää ennallaan.

Myös pienhankintojen poistojärjestelmä tulee mielestämme yhdenmukaistaa vallitsevaan kirjanpitolähtöön. Pienhankintojen markkamääräinen raja tulisi korottaa voimassa olevan KILAn ohjeen mukaiseen 10 000 markkaan. Samoin ehdotettu 15 000 markan vuotuinen katto pienhankinnoille aiheuttaisi kohtuuttoman rajoituksen ja johtaisi pakostakin kirjanpidon ja verotuksen eriytymiseen niissä yrityksissä, joissa rajoitus tulee ajankohtaiseksi. Vuotuinen katto tulisi siksi nostaa 50 000 markkaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi lakiehdotuksen 30 §:n 3 momentti ja 33 § näin kuuluvina:*

## 30 §

Verovuoden poiston suuruus saa olla enintään 25 prosenttia menojäännöksestä. Verovuoden poiston suuruus saa kuitenkin olla seuraavien käyttöomaisuusesineiden osalta enintään 30 prosenttia menojäännöksestä, ellei ole ilmeistä, että niiden taloudellinen käyttöaika ylittää 10 vuotta:

1. tietokoneet ja muut tietojenkäsittelyyn liittyvät laitteet, joita ei poisteta 33 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla,

2. toimisto- ja muu tiedonvälityskalusto,

3. kuljetusvälineet, joita käytetään yksinomaan liiketoiminnan tarkoitukseen, sekä

4. muu käytettynä hankittu käyttöomaisuus, jonka ikä jo hankintahetkellä ylittää 3 vuotta.

## 33 §

Poiketen siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, poistetaan verovelvollisen vaatiessa irtaimen kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno kokonaisuudessaan sinä verovuonna, jona omaisuus on otettu käyttöön, jos käyttöomaisuuden:

1) todennäköinen taloudellinen käyttöaika on enintään 3 vuotta; tai

2) hankintameno on enintään 10 000 markkaa (pienhankinta).

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna pienhankintana pidetään käyttöomaisuushyödykettä tai, jos useat käyttöomaisuushyödykkeet yhdessä muodostavat kiinteän kokonaisuuden, tällaista käyttöomaisuushyödykkeiden muodostamaa kokonaisuutta. Pienhankintoina saadaan verovuonna vähentää yhteensä enintään 50 000 markkaa.

Ammattimaiseen liikenteeseen käytetyn auton hankintamenosta poistetaan verovelvollisen vaatiessa sinä verovuonna, jona auto on otettu käyttöön, enintään 30 prosenttia, (poist.) seuraavana verovuotena enintään 25 prosenttia ja sen jälkeisinä verovuosina enintään 20 prosenttia.

Saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankintameno on vähennetty tässä pykälässä säädetyllä tavalla, luetaan sen verovuoden tuotoiksi, jona ne on saatu.

---

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 1998

Olavi Ala-Nissilä /kesk  
Jukka Vihriälä /kesk

Bjarne Kallis /skl  
Markku Lehtosaari /kesk

